

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknél, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.
Társzerkesztő:
dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.
Hirdetések árai: Egy háromhasábos petisors ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.
Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A vidéki színészet.

Közművelődési érdekek teremtették meg nálunk úgy a fővárosi, mint a vidéki színészetet.

A magyar nyelvnek, a hazai történelemnek, a nemzeti társadalom rétegeiben rejlő életerőnek, az irodalmi és politikai tevékenységbe átment gondolkodás- és érzésmódnak az iskolái voltak az első színházak.

A míg nyelvünk idegen volt a közhivatalok terein; a míg nem léteztek társulatok és egyletek, melyek a magyar nyelvű tudományos- és szép irodalom művelését és terjesztését vallják céljoknak; a míg az iskolákban a magyar közműveltség a hamupipóke szerepére volt kárthatva, addig a színészet fontos szerve volt a magyarosodásnak, a menyinyben ez alatt nem csak a magyar nyelv ismeretének terjesztését, hanem a magyar szellem ápolását is értjük.

Közművelődési állapotaink fejlődésével a színészet úgy a fővárosban, mint a vidéken sokat veszített kulturális jelentőségéből s talán épp ezért degenerálódott is. A színházak mintegy érezvén jelentőségük alábbszállását, feladatkörükben háttérbe szorították, ha ugyan teljesen ki nem küszöbölték, az oktató elemet s fő feladatuknak kezdték tekinteni a mulattatást.

Ha azután arról volt szó, hogy mi mulattatja az embereket, nagyon természetes, hogy ennél a kérdéssel tekintettel kellett lenni az időnkint változó ízlésre. A mikor az emberek nagyrésze megkívánja a könnyelmű életet, melyet éppen könnyelműsége és szabados-

ságáért tart kellemesnek, akkor a mulattatásra, mint egyedüli színművészeti célra törekvő színház a léhaságokat hozza színre.

A színházaknak ezt az irányát fejleszti még a mindenhova betolakodó üzleti szellem, mely a művészetet alárendelt szempontnak tartja, de annál nagyobb súlyt fektet a közönség ízlésének megfelelő darabok ügyes, rutinosa előadására.

Pedig, ha alászállott is a színházak kulturális jelentősége, azért közművelődési jellegüknek még sem szabad elenyésznie és művészi színvonaluknak sem szabad eltűnnie. A színházak ma is a közművelődés iskolájának kell lennie, ennél fogva ismeretterjesztő és kedélynemesítő hatást kell a közönségre gyakorolnia s közre kell hatnia az erkölcsi és az irodalmi ízlés finomításához, mert ezen hatások kifejtése nélkül közművelődésről beszélni sem lehet.

A színművészetnek ezen kétségbevonhatatlan céljától leginkább a vidéki színészet tért el, melynek repertoírja túlnyomó részben nem egyéb, mint a budapesti Vígszínház kasszadarabjainak jegyzéke, melyekkel a vidéki színigazgatók „telt házat” reménylenek összehozni s tényleg össze is hoznak.

Ez a körülmény indította gróf Apponyi Albert kultuszminisztert arra, hogy a vidéki színészet országos felügyelőjéhez, Festetich Andor grófhhoz intézett rendeletében kifejtse, milyen célt tart szem előtt a vidéki színészet fejlesztésében.

A miniszter utal arra, hogy a vidéki színészet segélyezésére szánt javadalom megszárazásánál, a törvényhozást a színház fontos

közművelődési hivatásának felismerése vezette azért e javadalom felhasználásánál a miniszter figyelemmel óhajt lenni arra, hogy a segítséget azoknak a vidéki színigazgatóknak juttassa, a kik e hivatást megértve, azt betölteni iparkodnak.

Klasszikus és valóban irodalmi értékű, erkölcsi szempontból kifogástalan modern színműveknek, gondosan összeválogatott társulatok művészi előadásában való színrehozatala az, a mivel a közönség ízlését fejlesztve, a színművészet, sőt a drámai irodalom fejlődésének is teret lehet nyitni, s ez az út az, a melyen a vidéki színészetnek haladnia kellene.

Nem vonja a miniszter kétségbe azt, a mint hogy nem is lehet kétségbe vonni, hogy a szintársulatok igazgatásánál az üzleti tekinteteket nem lehet teljesen figyelmen kívül hagyni. A közönség ízlésének fokozatos fejlesztésével azonban remélhetőleg el lehet érni azt, hogy maga a közönség is nagyobb hajlandósággal forduljon az értékesebb irodalmi termékek felé s így a komoly művészi munka is megjelje a maga jutalmát.

Ezzel a rendelettel hálára kötelezte gróf Apponyi Albert a vidék színházlátogató közönségének azt a részét, mely a színházat ma is nem komédia-bódénak, hanem a közművelődés tiszta lángot lobogtató tűzhelyének tartja, s mint ilyenénél tanulságos élettartalmat s művészi szépet keres.

Nagy kérdés azonban, vajjon a miniszter intenciói megvalósulhatnak-e mindaddig, a míg a vidéki színészet mai szervezete fenn fog állani? Nagy kérdés, hogy azok a kellő válogatás nélkül összetoborozott vidéki szintársulatok

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCÁJA.

Egy városatya bajai.

— Irta: **Mártás Otheló.** —

Nem szeretem a nyilvánosságot, kontemplációra hajló természetemmel inkább a magány felé húzódok, melynek csendjében zavartalanul elmélkedhetem a világ soráról s az emberek kisebb-nagyobb huncfutságairól.

Azért, midőn kiirattak a *nyitradrosi* képviselőtestületi választások, hallani sem akartam róla, hogy engem városatyaának megválaszsanak. Pedig deputáció jött felkérni a jelöltségre.

Véghelyi Bandi barátom nógatására azonban engedtem a közkívánatnak, felléptem a II. kerületben s nagy küzdelem árán meg is választattam. Győzelmemre annál büszkébb lehettem, mert velem szemben nem kisebb ember bukott el, mint Zöld Náthán, a nyitramegyei ó-szabadelvének, ó-haladók, ó-mungók, ó-desperádók, ó-Catilinák s minden ó-k leibzsurnalisztája.

Városatyaának lenni pozíció — gondoltam magamban s el is hittem. Ha már az vagyok, igyekszem majd ezt a jelentős állást jól kihasználni — gondoltam ismét s meg is tettem.

Harminckét évet éltem s még mindig meg nem nősültem. Ezt én, nagy bohóságomban, inkább kedvező szerencsének, mint balsorsnak tartottam. Nagynénem azonban, egy különben kedves, de pedáns asszony, kopaszodó fejemre célozgatva egyre a fülemben berregte: Asszony kellene az oldalodra fiam!

De kedves néném — mondtam kissé felindulva — nem értem, hogyan lehet az asszony orvosság a kopaszodás ellen? Csak nem gondolja, hogy az asszony fejkötőjét én viselném s azzal takarnám be fejemen a hajfolytonossági hiányokat?

Nem akarván azonban tartós szomorúságot okozni a jóságos néniemnek, a ki egy kis zsebre való nélkül soha sem bocsátott el magától, valahányszor csak tiszteletemet tettem nála, komolyan kezdtem gondolkodni, hogy valami okos házassági tervet főzök ki.

Egy farsangi bálon megismerkedtem Téglássy Ibivel, egy mezőlaki földbirtokos leányával, a ki nem megvetendő partie volt egy gyári könyvelőre nézve, s a kiről egy legényember az első tekintet után is annyit tudhatott, hogy ha eljegyzése a helybeli lapok hírei közé kerülne, uni sono adnák meg neki a hízogó jelzőket: kedves és bájos.

De az öreg Téglássy furcsa ember volt. Mint az a falusi embereknél gyakran tapasztal-

ható, nagyzó gondolatokkal tömte meg a fejét. Ezt a nagyzási hóbortot átvitte családi életébe is, kereken kijelentvén a felesége előtt, hogy leányát csak „állásban” levő emberhez adja feleségül.

Ez a kijelentés, mely megfelelő makacssággal párosult, lett az én próbálkozásom ütköző pontja köztem és Téglássy Márk, a leány apja között.

Ibi és mamája mindig szívesen láttak a háznál, az öreg Téglássy azonban hideg és mogorva volt irányomban.

Mikor Ibinél és mamájánál a hódítást befejeztem, rávettem magamat az öreg Márkus bácsira. Hiszen ha csak pozíció, „állás” kell az öregnek, majd teszek én róla, hogy olyan állásban mutassam be magamat, a melylyel igazán imponálni fogok egész Mezőlaknak.

Kedves Bátyám — szóltam hozzá egy alkalommal, midőn komoly szándékomat nyilvánítottam ki — én ugyan csak egyszerű könyvelő vagyok, de pozícióm van Nyitra városában, mert én városatya vagyok. Öt év óta viselem ezt a fontos tisztséget, azalatt megvertem polgártársaim bizalmát, oly annyira, hogy a legközelebbi tisztújításkor a legalaposab kilátások között pályázhatok a polgármesteri állásra.

Márk bátyám tágra nyitott szemekkel nézett reám.

képesek lesznek-e szakítani az évtizedek óta kultivált nemzetközi és erkölcsstelen iránynyal; lesz-e erejük magasabb színvonal elérésére és lesz-e érzékük a művészeti célok és érdekek gondosabb felkarolása iránt?

Nem is oly régen azzal a tervvel foglalkoztak az illetékes körök, hogy a vándorló színtársulatok helyett a vidék nagyobb városaiban színművészeti gócpontokat létesítenek, melyekhez elsőrangú erőket szerződtetnek. Az így alakítandó társulatok kiszállnának a vidék körzetéhez tartozó nagyobb helyekre s ott egy-egy előadási ciklust rendeznének. E társulatok úgy a művészi, mint az anyagi igazgatás tekintetében az országos felügyelőség ellenőrzése alatt állnának.

Itt volna az ideje, hogy ez az életrevaló terv megvalósíttassék. A dekadens irányt így lehetne megfordítani, a színművészetben való kontárkodásnak s az ezzel karöltve járó lézengő nyomorúságnak is egyszerre véget lehetne vetni.

Ujabb koldulás. Abból az alkalomból, hogy az ország városainak képviselői az adóreform kérdésének megvitatása céljából Budapesten kongresszust tartottak, újra sokféle elágazó irányban panaszok hangzottak el a városok nagy terhei miatt. Mankón jár városaink nagy része s a mankóhoz még koldustarisnyát akaszt a nyakába s úgy megy kéregetni az államhoz. A pótdadók emelése sok helyütt már lehetetlen, mert magasságuk elérte, vagy meghaladta már az állami adót, de kérné, koldulni még lehet. Kérnek is tehát külön-félt: részesedést a fogyasztási, vagy a hozadéki adóban, az állami funkciók elvégzéseért kárpótlást, állami ipartelepeket, a közigazgatási és törvénykezési szervek áthelyezését stb. Pedig a mankón járó és koldustarisnyát hordozó városoknak csak egy bajuk van: bénák. Ez a bénaság azonban nem gyógyíthatatlan. A modern, fejlett élet száz oldalról is nagyszabású gazdasági berendezéseket tesz szükségessé, a melyek valóságos kincsbányái lehetnek a várost tápláló közjövödelmeknek, ha — *háziilag kezelteknek*. Temesvárott a gázgyár, villamos világítás már mind házi üzemek, Pozsonyban a vízmű, a gáz és villamostelep; Kecskeméten a villamos és egy műjégygyár. Debrecen csak a gázgyárából százezer korona jövedelmet mutat fel, Nagyvárad körülbelül ugyanannyit a villamos telepeiből. Statisztikailag kimutatható, hogy azok a városok, melyek a különféle üzemeket házi kezelésbe vették, mind boldogulnak és már az első

években felesleget mutatnak ki. Ez a városok fejlődésében a jövőnek reményteljes kilátást nyújtó szemhatára. Az államtól hiába várnak adóátengedést s bármely más közvetlen segélyt. Felbillenne az államkincstár egyensúlya, ha még a városok terhének akár csak jelentékeny részét is magára venné. Városaink jövője egyedül csak attól függ, megértik-e a kor szavát s megragadják-e a gazdasági alkotások eszközeit. A mely város erre nem képes, az kikoldulhat az államtól segélyeket, s azokon tengődhetik, de a legnagyobb teherből, a szegénységtől soha sem szabadulhat meg.

Magyar betegség.

Irta: **Reflector.**

II.

Induljunk ki a fővárosból. Nem minden sarkon, hanem most már majd minden harmadik házban vendéglő, kávéház, bodega, mulató és mindenféle színház váltják fel egymást. Fényűzésben már alig képesek egymást lefőzni. Minden helyiség napról-napra tömve!

Rémséges panaszok a drágaság, a nehéz viszonyok miatt, szórakozásra, mulatságra azonban mégis telik! Mily hallatlan ellentmondás! És mégis úgy van. Mert ha török, ha szakad, a magyarnak mulatnia kell. S a milyen a sziv, olyan az egész organizmus.

Ha végig járjuk az ország bármely vidékét, mindenféle jogos panaszok ütnek meg füleinket. Bármily szegényes állapotok uralkodjanak is valamely városban; egy irányban uni sono eldicsekedhetnek: fővárosiasan berendezett, fényesen kivilágított kávéházak mindenütt vannak. Folyik is ott a munka, nappalról éjjelre és éjjelről nappalra verik, ütnek az asztalokat csak úgy döngenek belé, azt hinné az ember, hogy napszámba dolgoznak, úgy izzadnak, hevülnek a füstös, egészségtelen helyiségekben.

A játék szenvedélynek lett rabja az egész társadalom. Mennyi nyomornak, bűnnek, bajnak az okozója ez. Hány tehetségnek, hány családnak a kártyaasztal az a szirt, melyen a hajótörés katasztrófája játszódik le. És azoknál is, a kiket nem a nyerésvágy szenvedélye vezet, hanem csak szórakozásból játszanak, túlnyomó részben a kártyázás oly megrögzött szokássá válik, hogy szabad idejöknek nagy részét a kártyaasztal köti le. A mindig szórakozó társadalomnak minden tagja hivatalos teendőinek elvégzése után nem ismer más kötelességet, hanem ki-ki siet a maga kávéházába, klubjába. Mert ma már — ne hogy egyoldalú ítélkezéssel vádolhassanak — nemcsak

a kávéházak a magyar betegség melegágyai, hanem a társadalmi körök is.

Klubbok, kaszinók és — nehezünkre esik — de ki kell mondanunk: a katolikus körökben is ez a betegség nagy tért hódított. Nem hivatkozom kisebb tekintélyre, mint Prohászka Ottokárra, a ki a „Népszövetség“ diszgyülésén kijelentette, hogy „a katolikus körök eddig tényleg nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket.“

Tényleg itt az ideje, hogy ilyen férfiak leplezetlenül mondják ki az igazságot, teremtsenek más viszonyokat és más szellemet!

Hiába szabadkoznak és hiába vitatkoznak azok, akik azt állítják, hogy a magyar társadalom mindig könnyen vette az életet s a milyen volt a multban, olyan lesz a jövőben is. Hogy a külföldön aránylag még rosszabb viszonyok uralkodnak ez irányban s azért azok a nemzetek még sem mennek tönkre.

Nos bizony nem találták fején a szeget! Igaz ugyan hogy társadalmunk nagy átlaga a multban és a jelenben is nem tartott mértéket, igényeit nem a józan, takarékos gondolkodás, hanem a nagyzó mániá irányította. Magunk előtt látjuk nemcsak a pusztuló dzsentrit, melynek maradványai a hivatalokban húzzák meg magukat, a hol számukra az anyagi regeneráció lehetősége ki van zárva, hanem láthatjuk a régi, vagyonos polgári osztály roncsait is. Ez osztály tagjai régen mint derék iparosok, kereskedők, egészséges gerincét képezték a társadalomnak s megbízható oszlopai voltak az államnak.

A régi patricius családok vagyona elpárolgott, mint a kánpör, csak a jó hírnév maradt meg örökségül. A külföldre való hivatkozás pedig teljesen célt tévesztett következtetés. Nagy, gazdag nemzetek könnyebben viselik el a veresztességet. Könnyebben heverik ki az anyagi károsodásokat; közgazdasági, financiai krízisek nem visznek véghez bennük oly pusztításokat, mint pld. egy gazdaságilag fejletlenebb nemzetben. Ha tehát oly társadalmakban a könnyű élet jelenségei jobban tűnnek szembe, az egyszerűsége annak tudható be, hogy ezen sokkal nagyobb társadalmakban jóval többen, összehasonlíthatatlanul nagy kereseteik, jövedelmeik révén, engedhetik meg maguknak ezt az életmódot.

Másrészt híres a külföldi társadalom arról, hogy munkaidejének helyes beosztásával s annak az utolsó percig való kihasználásával, elegendő ideje marad ugy az önművelődésre, mint a közügyekben való részvételre és szórakozásra is. Azt is meg kell állapítanunk, hogy külföldi ember céljaul a vagyonszerzést tüzi ki, hogy jólétet

Ön a polgármesteri állásra pályázik?

Igen bátyám és birom már a város összes hangadó embereinek ígéretét, hogy teljes erővel fognak támogatni. Megválasztásom minden kétséget kizár.

Ezt örömmel hallok kedves barátom-uram, de tudja mit, én úgy vélem, hogy önnek mindenekelőtt újra meg kell választatnia az új képviselőválasztások alatt városatyává és csak azután beszélhet a polgármesterségről. Nincs igazam? Rábólintottam.

Tisztázzuk tehát a dolgot. Mikor is lesznek az új képviselő testületi választások? — A jövő év végén, feleltem jó kedvűen.

Bravó kedves fiam! Bevárjuk tehát szépen a jövő év végét, ha önt akkor a II. kerületben újra megválasztják, főképp ha ön újra olyan nevezetes embert buktat el, mint Zöld Náthán, vagy még nevezetesebbet, mint a minő pl. Femkés Vilmos, vagy Lábatlan Arzén, akkor ez biztató jele lesz annak, hogy önt, a népszerű, a nagy befolyással és összeköttetésekkel bíró embert, megválasztják nemes Nyitra város polgármesterének.

És akkor kedves fiam — s most az öreg erősen megdörzsölte a kezét — Ibikém, ha ő is úgy akarja, az öné lehet . . .

Tülboldog voltam. A jövő év végeig nincs is már tizenhárom hónap. Hát mi ez egy szerelmesnek, a ki tündéralmokat sző Ibikéről, városatyaságról, Zöld Náthán és társairól, polgármesteri székéről, mezőiaiki kövér 300 holdról, csinos zabori villáról stb. stb. Ugy elröppen az a tizenhárom hónap, mint a szárnyas pillangó, mely ittasodó mohósággal virágról-virágra száll.

Nem birom lefesteni azt a ragyogó egü világot, melyben ezen tizenhárom hónap alatt éitem.

Menyasszonyom kelengyjét úgy állították össze, hogy az méltó legyen Nyitraváros jövődó polgármesterének rangjához.

A gondos készülődés Téglássyék házában, csak siettetta a rohanó idő mulását.

Beköszöntött a december, a képviselőtestületi választások évének utolsó hónapja.

Dolgoztok Otheló? Sorompóba léptetek már? — kérdezte egy szép napon jövődó apósom, Téglássy Márkus.

Biztos a győzelem — mondtam megnyugtatólag — különben is ha kiírják a választásokat, megkezdjük legott az akciót.

Ettől a naptól kezdve Téglássy minden héten kétszer jött be Nyitrára. Bejárta az egész várost, hogy megnézzen minden utcasarkot és lássa, ki

van-e már ragasztva a képviselőtestületi választásokat hirdető plakát, ott díszlelegnek-e már a jelölték nevei s köztük az enyém?

Elmult már karácsony is, de plakátok és választásoknak sehol semmi nyoma.

Téglássy a dolog nyugtalanná tette s december 28-án benyitott nagy izgatottan a polgármesterhez, Zabori Tulipánhoz.

Polgármester Úr! Hát nem hirdetik meg a képviselőtestületi választásokat? December huszonnyolcadika van . . .

A képviselőtestületi választásokat? . . . Meghirdetjük, de csak egy év múlva, mert ebben az évben nem választunk . . .

Hogy-hogy, hiszen az egész országban választanak? . . .

Az egész országban igen — vágott közbe bosszúsán Zabori Tulipán polgármester, — de Nyitra nem az egész ország, tehát a mi az egész országban történik, annak nem kell éppen Nyitrán is történnie. Tetszik érteni?

Értem, értem, mormogta Téglássy s eltávozott.

* * *

Másnap, december 29-én éppen felakartam ülni a fiakkerre, hogy kimenjek Mezőlakra az arámhoz, midőn bekopog a levélhordó s átad két levelet.

utolsó napjáig biztosítsa; a külföldi társadalom tehát előbb vagyont gyűjt vagy nagy keresetre tesz szert s csak azután vagy az eredmény arányában juttat részt az élet élvezeteire.

Minálunk azonban minden fordítva van. Kicsiny, gyenge, széthúzó társadalom. Bürokrata állam háromnegyében eladósodott tisztviselői karral. Tengődő parasztság. A kisipar a tönk szélén. A munkás osztály fejletlen gyáripárunk folytán kellő kereset források híján.

Nyomorgó, küzködő, kicsiny középosztály az ipar, kereskedelem és mezőgazdaság terén. Itt van ugyan a nagybirtok az egyház, a történelmi arisztokrácia és tekintélyes vagyon részben a plutokrácia kezén. — Az egyházi és hitbizományi birtokok eddigi bérletrendszeres kezelése tápanyagot szolgáltatott az agrárszocializmusnak.

A történelmi arisztokrácia jó nagy része sokáig nem törődött a nemzeti lét nagy kérdéseivel. A plutokrácia játszi szerrel ragadta magához — ostoba elhetetlen volna, ha nem tenné — a kártyás nemzetiség eltékozolt vagyonát. Egy ilyen agyglábakon álló zilált társadalomnak, életének minden percét szorgos munkával kellene eltöltenie, ha a nemzetek nagy világversenyében helyt akar állani.

Rossz könnyelmű beszéd az, mely azt állítja, hogy a magyar ezental is csak úgy fog élni, mint eddig!

Ha ennek a borzasztó, enerváló irányzatnak letörésére nem fognak össze legjobbaink, akkor ütött a nemzetnek a tizenkettedik órája! Akkor úr lesz itt mindenki e hazában. Idegen jövevények, plutokrácia, nemzetiségek s a munkásság hazátlan, nemzetközi iránya is! Csak a magyar nem! A fajmagyarság hegemoniájáról pedig ily viszonyok közepette beszélni is felesleges lesz.

Ujdonságok.

Egy hullámgyűrű. Az országos függetlenségi pártnak egy számra és tekintélyre nézve egyaránt kiváló csoportja, nagy követ dobott a politikai közélet vizébe, melytől ennek a víznek nem csak a tükre gyűrűdik, hanem a mélységeiben is hullámkarikák terjeszkednek. Egyelőre csak a függetlenségi párt „jövőjének biztosításáról” van szó, de nyilvánvaló, hogy ezen homályosan kifejezett cél mögött gyökeres változások szándéka rejlik. A párt egyik hivatalos lapja nyíltan hirdeti, hogy a függetlenségi politikuskok meg akarják bolygatni a jelent, vagyis meg akarják változtatni a jelenlegi kormány irányzatot, mely szerintők kizár-

Az egyikben Ibi irására ismertem rá, a másiknak az írása ismeretlen volt előttem.

Előbb az Ibi-jét bontottam fel. Hát könyvtől ázott a papiros, reszkető kézzel irottak a betűk. A levélből selyempapirosba csavart karika esett ki az asztalomra . . . Ibi jeggyűrűje.

A levél tele volt szemrehányásokkal. Megtézestett . . . elámtított . . . hitegetett . . . visszavált szivemmel, hírnevemmel . . . hálátlan volt . . . nem viselte magát férfihoz, lovagias emberhez illően . . .

A másik levél már csak úgy duzzadt az erős kitételektől. Azt Téglássy Márkus írta, de mintha kaszanyéllel írta volna . . . Csúffá tette a leányomat az egész vármegye előtt . . . világcsalást követett el . . . felelősségre vonom önt csalás miatt — kártérítési pert indítok ellene . . . s így tovább.

Megtántorodtam, mire a két levél végére értem, tehetetlenül rogytam egy karosszékre.

Gondolkodni nem voltam képes. Aléltásomból egy újabb kopogás rázott fel. Bagossy Kari barátom lépett be, s még helylyel sem kínálhatam meg, mikor rám mordult:

Barátom én kieszközöltem a Népbanknál, hogy a váltódat az év végeig meghosszabbítsák,

ról a 67-es politika céljait szolgálja, még pedig jogosulatlanul. Természetes, hogy a kormányzat irányának változása végeredményben mást, mint kormányválságot nem eredményezhet, mert ha a függetlenségi párt, mint a parlamentnek ezidőszerinti többsége, hivatalos formában és hivatalos állásfoglalással kimondaná, hogy a kormánypolitikában változást óhajt a függetlenségi politika javára, akkor ez a legteljesebb bizalmatlansági szavazat lenne a jelenlegi kormány ellen, melynek ez esetben el kellene hagynia a helyét. Az a hullámverés, melyet a függetlenségi pártnak ez a törekvése előidézett, egészen Nyitra megyéig szélesíti ki gyűrűinek körét. A főispáni szék betöltése körül újabb felmerült nehézségek a függetlenségi pártnak említett törekvéssel a legszorosabb összefüggésben állanak. A vármegyék élén már eddig is kétszer annyi alkotmánypárti főispán áll, mint függetlenségi. Hogy ez a túltengő, a pártok számarányának meg nem felelő szám újból egygyel szaporítottassék, az ellen is a függetlenségi párt — tudomásunk szerint — a leghatározottabban állást foglalt. Igaz, hogy ifj. gróf Zichy Géza mint pártkonkivüli ember tűnt fel a főispáni láthatáron, de el volt terjedve róla az a hír, hogy belép az alkotmánypártba s gróf Andrássy ezt állítólag ki is kötötte volna. Így ér a függetlenségi párt mozgalmának egy hullámgyűrűje egész Nyitraig, s hogy mikor fog elsimulni, minő intézkedés folytán, az beláthatatlan. Mi ebben a mozgásban s még inkább annak Nyitra megyére való kihatásában semmi veszélyt nem látunk. A régi szabadelvű rendszer teljes kiirtását, mely után pedig Nyitra megyében is annyira áhítózunk, a függetlenségi párt erélyes mozgalmával a dolgok mai állásában lehetetlennek tartjuk. Ebben az egy irányban mutathat fel a mozgalom — ha kitarók lesznek a vezetői — valamelyes eredményt, s ezt a koalíció minden őszinte barátjának örömmel kell üdvözölnie.

Gróf Batthyány Vilmos koadjutorpüspök február 26-án meghűlésből származó tüdőgyulladásban megbetegedett. A betegség lefolyása kedvező tünetek közt megy végbe úgy hogy a beteg állapota aggodalomra nem ad okot.

Hírek az esztergomi egyházmegyéből. *Kniha* Konstantin Sissói plebános csermendi plebánossá nevezetett ki. — *Jakabovics* János csermendi adminisztrátor hasonló minőségben Sissóra küldetett.

Kinevezések. A király *Tóth* Rezső vágújhelyi járásbírói jegyzőt a námesztói járásbíróshoz albiróvá; *Gramling* Kornél nagybecskereki törvényszéki albirót, lapunknak egykori ügyes munkatársát, a zombori ügyészséghez alügyészszé; az igazságügyminiszter *Kot* István

mert ígérted, hogy mihelyt túl leszesz a képviselő-testületi választásokon, melyek anyagi gondokkal járnak, azonnal rendezni fogod a váltót . . .

Félrevezettél, választásokról most szó sincs, csak egy év múlva lesznek. Én többé nem járok el a meghosszabbítás dolgában, váltód e hó 31-én esedékessé válik . . .

Felkeltem, megfogtam Bagossy kezét s csak annyit hebeghettem: Barátom becsaptak . . . a nyitrai magistrátus bemártott és lóvá tett engem Mártás Othelót . . .

Ezután még hallottam Bagossy sóhajait: Szegény Mártás, szegény Otheló . . .

Hogy most már mi fog velem történni, arról sejtelmem sem volt — s most sincs.

Csak egy bizonyos. Ibi-kének, mezőlaki 300 holdnak, váltóprolongálásnak fucscs!

Zobori Tulipánt és a magistrátust beperlem. Mert ha engem Mártásnak meg Othelónak hívnak is, abból még nem következik, hogy a magistrátusnak szabad évek és jussok eltüntetésével az embert így bemártani és lóvá tenni . . .

Ez bosszúért kiált hozzám . . . Mártás Othelóhoz!

trencsényi törvényszéki segédtelekkönyvezetőt a vágbesztercei járásbíró, *Turtsányi* Antal trencsényi törvényszéki irnokot a trencsényi törvényszékhez telekkönyvezetők névezte ki. — A vármegye főispánja *Baldzsovc* István nagybéllici lakost vármegyei közigazgatási gyakornokká ki-nevezte.

Előléptetések. Az 1908. évi VI. törvények alapján a XI. fizetési osztályba sorozott aljegyzői állások megszűntek és a bezárólag 1907. évi december hó 31-ig kinevezett aljegyzők 1908. évi január hó 1-ével, az 1907. évi december hó 31-ike után a fenti törvény hatálya léptéig kinevezett aljegyzők pedig a jelen törvény hatálya léptét követő hó 1-étől kezdve mint jegyzők a X. fizetési osztályba soroztatnak. Az új törvény alapján *Terebessy* János nyitrai törvényszéki, *Dódy* Aladár nyitrai, *Drobny* János zsolnai járásbírói, *Vagdcs* Antal trencsényi törvényszéki aljegyzők 1908. évi március hó 1-ső napjával mint bírósági jegyzők a X. fizetési osztályba soroztatnak.

Átterés és eljegyzés. A tornóczyi vasuti állomás főnökének *Aranka* nevű leánya, március hó 1-én a zsidóhitról a kath. egyház kebelébe lép, mely alkalommal jegyet vált *Bieliczky* Kálmán holicisi szolgabíróval.

Új ügyvédek. A pozsonyi ügyvédi kamara közhírré teszi, hogy *Grosz* Mór dr. ügyvéd Nyitra és *Lauffer* Artur dr. ügyvéd Léva székhelylyel, az ügyvédek lajstromába bejegyeztettek.

Meghívó. Március 15-ikének megünneplése tárgyában március hó 1-én d. e. 1/2 10 órakor a városháza nagytermében értekezlet fog tartatni, melyre Nyitra város hazafias közönségét meghívja *Ferenczi* József, a március 15-iki áll. bizottság elnöke.

Nyitra város költségvetése. Mult hó 27-én tárgyalta a nyitrai városi képviselőtestület az 1908-iki költségvetést. A személyi kiadások rovatóban emelkedést idézett volna elő a városi rendőrség, továbbá a tisztviselők és szolgák illetményeinek újabb rendezése. A rendőrség, hely- és vámpénzszedők stb. fizetése 40 és 90 korona között változó összeggel, lakbérilletményük pedig 10—30 kor.-ig emelkedő összeggel javaslatot tett a tisztviselők és szolgák illetményeinek rendezésére nézve is, oly értelemben, hogy a nevezett alkalmazottak fizetési fokozatokba soroztasanak, kezdő, 5, 10 és 15 évi szolgálat szerint s ehez képest állapíttassék meg a fizetésük, s ez maga után vonná az ötödéves pótlék beszüntetését. A rendőrség s a vele kapcsolatosan fizetésjavításba vont alkalmazottak illetményeinek emelése 1850 kor. többlettel terhelné meg a város pénztárát oly tehertöbblet ez, melyet humanus célra való tekintetből akkor is méltányosnak kellene tartani, ha nagyobb volna. A fizetés rendezési javaslatok levétettek a napirendről.

A költségvetés egyes tételei a jövőben mindenesetre alapos kiigazítást és igazságosabb összeállításra tesznek szükségessé.

Igy a kiadások V. b) 54. 55. tétele közti aránya felekezettek népességi arányának meg nem felelő. Tudvalevő dolog, hogy Nyitra város lakosságának 2/3 részénél többet tesznek ki a róm. katolikus vallásuk s csak alig egy harmad rész az izraelita. Mily jogon kedveznek tehát s segítyezik aránylag jobban az izraelita népiskolát, mivel van ez megindokolva, miért nincs az izraelita népiskola részéről is tájékoztatásunkra költségvetési előirányzat közölve? Mily alapon javasol a városi tanács és pénzügyi bizottság az izraelita népiskola részére 6000 kor. segélyt, mely összeg majdnem fele részét képezi a róm. kath. népiskoláknak adott segélyösszegnek?

A VII. 82. t. a. felvett kiadási összeg 900 kor.-val több a bevételi összegnél; a katonabeszállásolási kényszer szigorú betartása mellett ily cimén a városra egy fillér kiadásnak sem volna szabad háramlania s ezen fölöslegesen kiadni szándékolt 900 kor. más célra lenne fordítható.

Az előre nem látott kiadások tétele a szükségletnek meg nem felelő s ennek összege minimum 6000 kor.-ban lenne megállapítandó, a miről a zárszámadások alapján mindenki meggyőződést szerezhet.

A különböző épületek tatarozására (XI. 110 111. 112. 120. t. a.) felvett kiadások a viszonyok szakszerű mérlegelése mellett igen kis összegben vannak megállapítva. A folytonosan emelkedő munkabérek mellett teljes lehetetlenségnek tartjuk hogy a város tulajdonát képező épületek ezen neveltségesen csekély összeggel fenttarthatók lennének. Ismerjük ezen épületek jelenlegi állapotát, s tudjuk azt is, hogy azok némelyike halaszthatat-

lan javítást igényel, már pedig ha ezen szükségletéről szűkebb körben gondoskodunk, ez idővel nagyon megboszulja magát s egyszerre rendkívüli kiadásokat zúdít a város nyakába. Ép így áll a dolog a közutak, hidak és dűloutak sem tarthatók fenn az előirányzott összeggel.

A költségvetés 196,057 kor. bevétellel, 325,823 kor. kiadással volt eredetileg előirányozva, mely utóbbi összeg a fizetésemelések elejtése folytán nem változik. A 130 ezer koronát meghaladó hiány pótdoból fedeztetik, mely a földadó után 37%, a zabori házadó után 30%-ot tesz ki, a többi adóemelés után pedig 53-50 százalékra rög.

A házszabályrevízió módosítása.

A függetlenségi párt mozgalmát, melyről lapunk más helyén szólunk, — vezető csoport nevében Mérey Lajos, a nyitrai kerület orsz. képviselője módosítást adott át Kossuth Ferencnek, melyben a többi közt az foglaltatik, hogy az ülések időtartama legfeljebb 12 óra (16 helyett) legyen, s a sürgősség kimondását, ha azt 150 képviselő kéri az elnöknek ne legyen joga visszautasítani. A módosítást a kormány valószínűleg magáévá teszi.

Farsang. A Nyitrai Kath. Kör tegnap, febr. 29-én saját helyiségében táncal egybekötött műkedvelői előadást rendezett. Ez alkalommal színre került 1. A szobaleány. Vigjáték 1 felvonásban Barta Iréntől, a következő szereposztással: Özv. Harasztiné, földbirtokosnő Belák Juliska. Katica, leánya Fellner Mici. Terka, Katica szobaleánya Bieliczky Margit. Dárday Sándor, földbirtokos Lihán Jenő. Emil, fia Harmat Arthúr. Ezt követte egy kérdőjel és három felkiáltójel. A programnak ezt a pontját többen le akarták vésztetni a napirendről, mert épp ez a mulatság is a legfényesebbnek mutatja meg, hogy azt, vajjon sikerülnek-e a kath. kör estéi nem kell kérdezni, de csodálkozni sem kell a kör mulatságainak sikere felett. Azután Az Oroszlánbőr. Vigjáték 1 felvonásban. Irta: Erdélyi Z., következett, melynek szerepeit alakították: Jávorka Tóbiás, számtiszt Lihán Jenő. Málcsi, felesége Belák Juliska. Piroška, leánya Bieliczky Margit. Rideg Mátyás, iroda-segédtest Harmat Arthúr. Cseresnye Ivor, végrehajtó Szita László. Merő lehetetlenség a szereplőket az alakítás szempontjából osztályozni, mert valamennyien remekül játszottak. Az estét táncmulatság fejezte be, melyen páratlan jókedv uralkodott.

A nyitrai kath. felsőbb leányiskolában az ártatlan szórakozás, mindenre vállalkozó szorgalom s művészi vezetés sikerült munkáját mutatta be a febr. 22. és 23-án rendezett élvezetes színelőadás. A kis tornaterembe be nem férő közönség miatt adtak kétszer. Bár a jól megválasztott bohókás darabok s a szereplők pompás játéka, ha még annyiszor adnák is, bőven találna közönséget. A „Pompador asszony és macskái” volt a program 1-ös pontja. A macskanyavogásból nehéz művészetet alkotni, de mint a darabból láttuk, még sem lehetetlen. Az Izé kisasszony a bakfisok sérelmeit s társadalmi követeléseit adta elő egy monológban annyi érzéssel és oly forradalmi tüzzel, hogy az apa, mama, bácsi és néni zsarnokokkal szemben az egész közönség a bakfis világ pártjára állott. A „Hamupipóke” szép eszméjű kedves meséjét alig lehet jobban kifejezésre hozni, mint az a díszes jelmeztűndérjátékban történt. Úgy ezt, mint az első darabot, a harmonikus ének s az egyik felvonásban szerepelt spanyol, olasz stb. táncok tették még érdekesebbé. Az Ádám és Éva élőképet két kicsiny iskolásgyermek mutatta be azon kis változtatással, hogy az Éva fenyőfáról szedte le az almát s a kis Ádám nem akart enni belőle.

A Nyitrai Keresztény Munkásegylet, ma, vasárnap házalapja javára, színelőadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdeté este 7 órakor. Belépődíj személyenként 1 korona. Az egyesületi r. tagoknak 50 fillér. Színre kerül: „A Falu rossza”. Rendező Risnyovszky János.

A Nyitrai Kath. Legényegylet, 1908. évi március hó 2-ikán, hétfőn, egyleti helyiségeiben (Piarista-u. 22.) saját házalapja és tanoncotthona javára színelőadással és tombolajátékkal egybekötött zártkörű táncestét rendez. Belépődíj, mely egyúttal tombolajegy is: 1 korona. Sorsolás alá kerülnek a tanoncotthon javára mult év decemberében rendezett tombolasorsjátékról visszamaradt illetékek nem váltott tárgyak. Többi között: Két tájkép. Értékük 60 kor. Négy divánpárna, ért. 24, 20, 20, 15 kor. Varrókészlet zenével, ért. 12 kor. Három asztalfutó, ért. 20, 12, 8 korona. Három pár fülbevaló a 7 kor. Az ember tragédiája, díszk. ért. 8 kor. Fényképtartó, ért. 8 kor. Újságtartó, ért. 4 kor. Összesen 40 értékes tárgy. — Műsor: 1. „Farsang-hétfőn”. Bohózat 2 fel-

vonásban. Németből szabadon: Tölcséry Ferenc. Sűgő: Szivel József. 2. Tombolasorsjáték. Kezdeté este 8 órakor.

A nyitrai vármegyei kaszinó 1908. évi március hó 2-ikán műkedvelői előadással egybekötött táncestét rendez. Az előadás este 9 órakor kezdődik. Belépődíj: személyjegy 2 kor., családjegy 5 kor.

A budapesti katolikus egyetemi ifjúság szent Imre Köre, mult csütörtökön, délután 1/2 órakor a „Budapesti Katolikus Kör” fehértermében, kedélyes előadásokkal zártkörű tea estélyt rendezett, melynek műsora csak úgy duzzadt a szellemes ötletektől. 1. Pont 1/2 óra megkezdte a discursálást a conferencier. 2. E színpadon „először” (másutt még „először”-se.) *Hogyan készül a modern dráma?* Szatira 1 felv. Elkövette: Kóváry Gy. (Nagyon jó darab, mert csak 10 percig tartott.) 3. Most jött a *méltóságos úr meg a fia*, és nem röstelték énekelni. 4. A gitt-egylet feloszlását játszotta el egyedül *Fregoli Jancsi*. 5. *A bálteremben.* (Táncparódiák.) Előadta egy hosszú úr, külön e célra kölcsönkért lábakkal. 6. Egy jókedvű idegen bácsi nagyon jó viccet akart elmondani csak ki kellett várni a végét. (Inkognitója alatt *Hajdú Árpád*, a „Thália társ.” tagja rejtőzött. 7. Utcai énekesek adtak be dalban, prózában absolute nem új vicceket. Búfelejtőnek illetve kárpótlásul a kiállott borzalmakért — 10 perc — vakáció adatott a n. é. közönségnek. 8. *A conferencier Kóváry Gyula*, lopta az Isten drága idejét olyan dolgok elmondásával, amik senkit sem érdekeltek. 9. *Mister Philister*, valódi amerikai néger ifjú mondta el egyik szerelmi kalandját valódi amerikai cipőben. 10. *Kóváry Gyula* magánzámai. Bebizonnyította, hogyha conferenciernek nem is jó, — de legalább színésznek — is rossz. 11. *Egy léha fráter*, aki fáradt, unatkozik s akit nem érdekel semmi, — untatta, fásasztotta és nem érdekelte a közönséget. 12. Végül annyi balszerencse közt, oly sok viszály után utolsó számnak a „Fej” c. 1 felvonásos fejtelenység következett. Irta Kóváry. A zongora ártatlan billentyűit *Feichtinger Ernő* verte.

Az érsekújvári első magyar asztaltársaság március 2-án jótékony célú táncestélyt rendez. Belépti díj: családjegy 2 kor., személyjegy 1 kor. Kezdeté este 8 órakor.

A nyitrai bajnai nevelőintézet növendékei f. é. március 1., 2. és 3. napján farsangi színdarabot adnak elő. Kezdeté délután 4 órakor. Belépti díj tetszés szerint. A növendékek szüleit és az intézet barátait ezennel tisztelettel meghívja az igazgató. Színre kerülnek a következő egy felvonásos víg darabok. 1. *Árestomban*. 2. *Az óvatos zsidó*. 3. *A Nikobárok nemzeti tánc*. 4. *A hanggép*. 5. *A bugaciak*. A szüneteket Peschák úr citeraszólója és a növendékek vegyes zenekarának előadásai töltik ki.

A vágbesztercei kath. kör febr. hó 23-án műkedvelői színelőadással egybekötött táncmulatságot rendezett. Egy magyar és két tót darab került színre ügyes előadásban, melyek után reggelig tartott a tánc az intelligencia és a polgárság teljes és kitartó részvételével. Úgy a nagyszámú közönséget, mint a sikert tekintve alig emlékeznek ilyen sikerült mulatságra, ami különösen Chmielovszky káplán és Zloch tanító fáradozásának és ügyes rendezésének érdeme. Az előadást március 1-én közkívánatra megismétlik.

A Kath. Népszövetség érdekében. Póstyénben *Práznovszky József* plébános közönséget kerületekre osztva, esténként a Népszövetségről fölvilágosító előadásokat tart a káplánjával együtt. A mozgalom iránt oly nagy arányú az érdeklődés, hogy egy-két hét alatt a 6000 katolikus számláló plébániának minden családjá képviselve lesz a Népszövetségben. A buzgó lelkeseknek u. i. az a főterekvésük, hogy egy családból legalább egy tag lépjen be a szövetségbe. Bárcsak az egész vidéken hozzáfognának minél előbb a szervezéshez. A nép alig várja.

Adomány a ker. szocialistáknak. Bende Imre nyitrai m. püspök, ki a ker. szoc. mozgalomnak kezdetől jótékony pártfogója a helyi ker. munkásegyletnek az egyesületi ház kibővítéséhez 60,000 db. téglaát adományozott. A püspök úr e kegyes adománya, mely magában véve is kiváló adomány a szociális célok terén, annál többet mond, ha figyelembe vesszük, hogy ő excellenciája már a multban is többször hasonló szép adománnyal mutatta ki az egyesület s általában a szociális cél iránt érzett nagy jóakarátát. A legutóbbi adomány rendkívül hálára kötelezi az egyesületet azon fontos okból is, mert lehetővé fogja tenni az egyesületi ház teljes kiépítését. Az egyesület szeme előtt az a cél lebeg, hogy a se-

gédmunkás és az iparos mester közt, kik most az életben szemben állnak, egymást megértve közös érdekeik védelmezésére a legjobb viszony uralkodjék. E célhoz nélkülözhetlen oly közös otthon, mely úgy az iparos, mint a segédmunkás összes igényeinek megfelel. A tervbe vett bővítéssel oly egyesületi ház létesülne, mely a célhoz vezethet, e mellett szép emléke és büszkesége volna azoknak, kik megalkotásához hozzájárultak. A m. püspök úr kegyes jótéteményeért ez úton is hálás köszönetet mond az egyesület vezetőségére.

Halálozás. Özv. Gorelovits Istvánné, szül. Bellony Emilia úrnő febr. hó 19-én Sopornyan elhalálozott. A megboldogultban Gorelovits István sopornyai plébános édes anyját gyászolja.

Vondra Gáspár nyitrai püspöki uradalmi vadász, a ki hosszabb idő óta a Zoborhegyen volt alkalmazva, e hó 22-én, 51 éves korában Nyitra meghalt s ugyanitt e hó 24-én temették el. Az eleterős embert szélhűdés érte s ez oltotta ki alig pár nap alatt életet. — Nyugodjanak békében!

A váralja-utca csatornázása s kövezése. A városi képviselőtestület rég elhatározta már a váralja-utca csatornázását és kövezését s jöllehet a munkálat megkezdésének a tavasz folyamán mi sem áll útjában, felő, hogy az álm-lábakon járó intézkedések miatt még hosszú idő telik el, míg ez bekövetkezik. Pedig erre égető szükség van, mert oly rettenetes sár, bűz és piszok, mint ezen utcában van, fel nem lehető a kelet leghiresebb utcájában sem. A házak összes piszka az utcán folyik végig, ezen kívül az összes lakók a szennyes vizet mint az utcára öntik s így elképzelhető, mily rettenetes rondaság halmozódik így össze az utcán s mily dögleletes illatot terjeszt a sokféle lé. Jó volna a lakosságot tiltani attól, hogy házi szennyvizüket az utcára öntsék, hogy legalább némileg javuljon a tarthatatlan állapot.

Az elhagyatott gyermekekért. Az Országos Gyermekevédő Liga által évenként rendezni szokott gyermeknap sikere érdekében dr. Filberger Gyula miavai főszolgabíró járása összes körjegyzői és községi előjáróihoz átiratot intézett, melyben intézkedik aziránt, hogy a gyermeknap járása területén meghonosítottassék, s azt a jelen évben április 2-ára tűzi ki. A főbíró ezzel kapcsolatosan buzdítja a községek jegyzőit és előjáróit, hogy kivigyék részüket az országos mozgalomból, s a központból veendő nyomtatványok és útmutatások alapján és felhasználásával mindent elkövessenek aziránt, hogy a gyermeknapon a gyűjtés általános és eredményes legyen. A községek maguk is anyagi viszonyaikhoz mért adománnyal járuljanak hozzá az eredmény sikeréhez. A begyűlt összeget községenkénti kimutatással április hó 4-ére a főbíróhoz küldendő be.

Dr. Filberger Gyula ezenkívül a nemes cél érdekében a következő, helyes alapra fektetett s gyakorlatilag is könnyen keresztülvihető indítványt terjesztette a Liga vezetőségére el:

Elismerésre méltó működésük eredményesebbé tételét előmozdítandó, egy eszmét vetek fel kivitel végett s ha az elfogadjatik, úgy azt hiszem, a Liga jövedelme fokozható lesz s állandó jövedelemre is szert tevé közismertté fogja tenni nagyszerű intézményét azzal, hogy köztudattá váljék azon megnyugtató körülmény, miszerint az elhagyott szegény gyermekek megmentéséről egy emberbaráti intézmény gondoskodik és szeretettel ápolja tevékenységének országos támogatásbani részesítését olyként, hogy minden kedves családi esemény alkalmával módot nyujt az örvendezőknek arra, hogy jótéteményükkel emlékezzenek meg a gondozásra szorult gyermekek segélyezéséről.

A társadalom minden rétege szívesen áldoz és tesz jót, ha erre részére alkalom nyujtatik, míg azonban annak előkelőbbjei és tehetősebbjei ily célknál úgyszólván állandóan igénybe vétetnek, addig annak nagy tömegei, vagyis a köznép és községi lakosság teljesen mellőztetik, pedig azok is szívesen támogatják a jót s az általuk adományozott sok fillér sok koronát is jelent.

Emberbaráti érzületüknek felkeltése, a jónak megismerttetése, s a jótétemény gyakoroltatása végett fel kell kerülni ezeket is és alkalmat adva meg kell nyerni mindeneket a szépre és jóra, az adakozás önzetlen gyakorlására.

Minderre alkalmasnak találok a születési és házassági esetek igénybevételét, úgyszintén a kivételes nősülési engedélyek megadását, esetleg még az iparigazolványok és táncengedélyek kiadását is, a következő módon: A Liga veres bronzból, nickelből és ezüstből felfüggesztésre alkalmas függővel (karikával) ellátott érmekeket, a

melyek bizonyos árban 60—80 fillér vagy 1—2 koronáért volnának árústhatók illetve megváltathatók.

Az érmeiken céljuknak megfelelő rajz és jelmondat legyen alkalmazva.

Ezen érmeik elszámolás kötelezettsége mellett kiadatnának — bizonyos számban — az összes I. ső fokú hatóságokhoz úgyszintén jegyzőkhöz és körjegyzőkhöz, a hol is aztán az érmeik, a fent-megjelölt esetekben eljáró feleknek önkéntes megvételre emlékül és jótétemény gyakorlása céljából felajánlathatók. A befolyt pénzek negyedévenként elszámolást nyernének.

Biztosíthatom így terjesztené a Liga célját, és állandó jövedelemre is szert tenne.

Ha előterjesztésem elfogadjatik, — nem kétlem — az érmeik önkéntes megvételének felkínálásához, a m. kir. Belügyminster Úr, engedélyének kieszközlése nehézséggel találkozni bizonyára nem fog.

Miaván, 1908. évi február hó 25-én.

Hazaifias üdvözléssel

Dr. Filberger Gyula,
főszolgabíró.

Adomány. Kiss Mihály törvszéki irodavezető 5 kor. tanudját a Katholikus Sajtó-egyesületnek adományozta. Rendelteségi helyére juttattuk.

Kicsoda Béla Henrik? Kevesen vannak Trencsénmegyében, akik erre a kérdésre febr. 17-ike előtt, a mikor Béla Henriket trencsényi képviselő-jelöltnek kiáltotta ki az alkotmánypart, megfelelni tudtak volna. Most azonban Béla Henrikről sokat tudni mondani. Tudják, hogy mit irt Béla Henrik Alexander Bernát, a ki szerint Béla Henrik mindenütt emberül megállta a helyét. A Vág-völgyi Lap szerint a nagy, nagyobb és legnagyobb emberek is szívesen hallgatják a véleményét Béla Henriknek, a ki mindennapos társaságukhoz tartozik. Széll Kálmánnak egyik legértékesebb barátja. Apponyinak mindenkor hű és buzgó elvtársa. Andrassy szerint, mindenben méltó egy olyan nevezetes kerületet képviselni, mint a minő az — olaszfiszka, a hol azonban 1906-ban szerencsésen meg nem választották. A valóság szerint pedig Béla Henrik a Budapesti Hirlap munkatársa, s ez az élelmes lap nagy gondoskodással helyezgeti el az embereit a koalíció jóvoltából. Ezért lett Béla Henriknek egyszerre olyan értékes a politika, s viszont ezért lett Béla Henrik olyan értékes a politikának.

„Tanítók Háza“ Nyitrán. Nyitra-megye tanítószolgálatának lelkében régóta él az az óhaj, hogy a megye székhelyén, a vidéki tanítók gyermekei számára „Tanítók Háza“ létesüljön. Az eszme megtestesítésének lényeges megnyilatkozása lesz az a mozgalom, mely Nagytapolcsány város tanítóitól és legfőképpen Takács Béla kir. tanfelügyelő szorgoskodásából indul. A nyitrai „Tanítók Háza“ alap javára Nagytapolcsányban február 23-án az állami polgári iskola tornacsarnokában magas színvonalon álló műsorral estély tartatott. A műsor érdekes száma volt Takács Béla kir. tanfelügyelő előadása a nyitrai „Tanítók Háza“ról.

Katholikus népszövetségi gyűlés Geszthen. Magasan lobog a kath. Népszövetség zászlaja! Folyó hó 23-dikán már ismét Geszthen bontották ki a kath. népszövetség lobogóját Bihary Gyula körjegyző elnöke alatt. A népszövetség célját, elöneyeit, programját Karsay Imre ösmer-tette meg, az üdvözlő átiratokat Hanusz Antal kántor-tanító olvasta fel. A közgyűlésből kifolyólag a kath. népszövetség Geszthen megalakult és igazgatónak Molnár József községi bírót választották meg. A jegyzőkönyvet Allard Vilma tanító vezette. Az iskolában egybegyűlt 70 gazda mind belépett a népszövetségbe. (A községben 300 lélek van.) Végül az elnök indítványára elhatározták, hogy üdvözlő táviratokat küldenek Jánoky-Madocsnai Gyula orsz. képviselő és elnöknek, valamint a Népszövetség vezérfőnökének. A kath. népszövetségi népgyűlés lelkesült hangulatban oszlott föl, éltetve Bihary Gyula elnököt és Karsay Imrét a gyűlés szónokát.

A nyitrai ingyentej részére újabban következő adományok folytak be: Déri Elemér Vágsélye 4 kor., Gr. Batthyány Vilmos püspök-coadjutor Nyitra 20 kor., Dr. Petrikovics Kálmán Ny. Zsámbokrét 20 k., Dr. Deutsch Izidor és neje Nyitra 10 kor., Dr. Roth Miksa Miava 10 kor., Lax Darius Nyitra 10 kor. Nyitrai Népbank 40 kor., Pollák Izidor Nyitra 10 kor., Tóth Lajosné Csejte 10 kor., Felvidéki Parcellázó és

Gazdasági bank Nyitra 100 kor., Nyitrai Hitelbank 50 kor., Silberstein Adolf Nyitra 5 kor., Nyitrai Iparbank 20 kor., Nyitrai takarékpénztár 60 kor. Nyitrai Kereskedelmi és Hitelintézet 50 korona. Ezen kegyes adományoknak hálás nyugtázása mellett kérem a nemesszív emberbarátokat, hogy az ingyen tej céljaira szánt adományait Dr. Thuróczy Károly Nyitra, címre küldeni kegyeskedjenek.

A felekezetenlküliek és az iskolaadó. A vallás és közoktatásügyi miniszter leiratot intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben kimutatást kér arról, hogy hány felekezetenlküli egyén van a törvényhatóság területén? Egyben meghagyja a miniszter a hatóságoknak, hogy a felekezetenlkülieket is kényszerítsék a községi és felekezeti iskolák és óvodák fentartásához való hozzájárulásra.

Elfogott bolti tolvajsözvetkezet.

A nyitrai kereskedők valóságos rémei voltak azok a tolvajok, a kik együtt szövetekezve, a vásárok napján uralkodó nagyobb forgalomban rendszere-sen fosztogatták itteni kereskedőinket. A legutóbbi vásár alkalmával is Klein Gyula bórkereskedésében kísérelték meg mesterségüket, de mielőtt végrehajtották volna a kiszemelt nagy darab talpbőr elemelését, a tulajdonos észrevette őket, lármát csapott, de a tolvajok batyuikat, a melyekben már sok lopott holmi volt, hátrahagyva, kimenekültek a boltból s a tömegben nyomtalanul eltűntek. A megadott személyleírás alapján ezen eset óta a rendőség folytonosan résen állt s végre e hó 14-én sikerült elcsípnie az egész díszes kompániát. Ezek: Franko Istvánné szül. Franc Mária és Sugra Teofilné szül. Kuruc Filoména udvarnoki parasztasszonyok és Molák Katalin pásztói 20 éves hajadon, a kik számtalan lopást ismertek be. Átadták a büntető bíróságnak.

Az „Árpád“ gőzmalom tolvajai.

Az Árpád-gőzmalom házi tolvajai és ezek orgazdái ellen már befejezték a bűnügyi vizsgálatot. A díszes kompánia tagjai Lubrik Pál, nejevel és leányával, és Minarovics Vilmos ottani alkalmazottak; az orgazdák pedig Kuruc Sándorné, Kardos Péterné, Szikora István, és Csapos Mihály nyitrai lakosok.

Szerencsétlen lezuhanás. Kántor Mihály, Árpád-gőzmalom munkás e hó 22-én egy magas álványon foglalatokodott, miközben egyensúlyát veszítve, oly szerencsétlenül zuhant le, hogy egyik lábát összeroncsolta és eltörtte. Súlyos állapotban szállították be a vármegyei kórházba.

Olcso beszerzési forrás. Szabó János nyitrai kőmíves-segéd a téli időszak sanyarúságában olcso módon fedezte cipészükségletét. E hó 20-án Sulgan András jóhírű cipésmester 2 pár új cipővel elküldötte inását, hogy ezeket a megrendelőkhöz vigye. Útközben Szabó János hozzá csatlakozott, elkérte tőle az egyik pár cipőt azon ürügy alatt, hogy ő is hasonló szándékokkal csináltatni, egy alkalmas helyen pedig cipőstől együtt úgy eltűnt az inasgyerek mellől, mintha kenne változott volna. Az inasgyerek nem ismerte a furfangos kőmíveset, de a személyleírás alapján mégis hurokra került az atyafi s ekkor kiderült, hogy az újabb olcso beszerzésre már a legfőbb ideje volt, mert a lábán lévő, s hasonló módon Martinovszki Bálint cipésmester inásától eltűntetett cipő nagymérvű folytonossági hiányban szenvedett.

Villamos világitás Zsolnán. A Ganz-cég, melyet Zsolna város a villamos világitás berendezésével bízott meg, munkájával már teljesen elkészült. Február 10-én tartották meg a próbavilágitást, mely igen jól sikerült. A lakásokban március 1-jével kezdődött a világitás.

Betörés. Fink Ignác nyitrai, hidutcai szatocsüzletében e hó 21—23-ike közti éjjelen vakmerő betörők jártak. A szomszédos ház felül lebecsátokztak Fink udvarába s itt az egyik udvarra néző szoba ablakát benyomva, az így kinyitott ablakon bemásztak a szobába. A szomszédos szobában az üzlettulajdonos családjával együtt aludt, de mit sem vettek észre. Innen a betörők az üzletihelyiségbe nyomultak s itt lámpát gyujva, teljes kényelemmel láttak annak kifosztásához. Csak készpénzre s kisebb könnyen elemelhető tárgyakra pályáztak, az árut érintetlenül hagyták, de az üzletfiókban lévő kisebb összegű ezüst s aprópénzt, bélyegeket, szivarokat s néhány ékszer-darabot elemeltek s ugyanazon uton eltávoztak. Az üzlettulajdonos kára meghaladja a 200 kört, a tetteseknek pedig semmi nyoma sincsen, jóllehet eljárásuk azt igazolja, hogy oly egyéneknek kellett lenniük, akik teljes helyismerettel bírnak.

Petróleumlámpától keletkezett tűz. Sajmovics Adolf kishindi birtokos lakásán, e hó 24-én este 8 óra tájban az egyik szobában feldúlt a petróleumlámpa, mivel pedig a szobában senki sem volt, csakhamar tűz keletkezett s mire a házbeliek a bajt észrevették már az egész szoba lángban állott. A tüzet sikerült eloltani de a birtokos kára mégis 800—1000 koronára tehető.

A trencsényi mandátum. Trencsén-megye központi választmánya a Baross Jusztin lemondása következtében megüresedett trencsényi kerületben az új választást márczius 9-ikére tűzte ki. Választási elnök Petrás Károly arvaszéki elnök lesz, helyettese Pető Béla dr. ügyvéd. Két jelölt küzd a mandátumért: Béla Henrik hirlapíró alkotmányparti és Stur Károly ügyvéd állítólag pártunkivüli programmal. Mindkét jelölt jövő vasárnap, március elsején mondja el programbeszédét.

A munka jutalma. A kereskedelmi ügyi m. kir. miniszter úr a pozsonyi kereskedelmi-és iparkamara javaslatára az ipar terén kifejtett hosszú idejű dicséretes munkássága elismeréséül Pauker János kékfestősegédet Szkalák Ede kékfestőmesternél, Tótrprouán és Adamis Dániel gyárimunkást Deutsch Manó fiai cukorgyáros cégnél Szenicen egyenkint 100—100 korona jutalommal és állami elismerő oklevéllel tüntette ki. A jutalmak és elismerő oklevelek kiosztása legközelebb fog ünnepélyesen végbemenni A kitüntetéseknek ez immár a harmadik sorozata.

Megszűnt nemzetiségi lap. A Szabolcán megjelenő tót nemzetiségi „Pokrok“ című lap, melynek szerkesztője és kiadója dr. Blahó Pál képviselő volt, néhány nap előtt megszűnt.

Tetten érve. Piros Antalné zserei földmivesnőt ép abban pillanathan fűlelte le a rendőség, a mikor egy 22 kilogrammos lisztcsomaggal batyujában távozni készült Hirsch Mór hidutcai lisztkereskedő boltjából, e hó 28-án, a hetivásár alkalmával. Mivel a lisztet a boltban lopta, letartoztatták.

Artézi kút Negyeden. Hogy nagyobb és jobb módú községeink is mily élénk érdekléssel allanak be a modern fejlődés sodrába azt Negyed község példája is tanúsítja. Itt ugyanis főképp Molnár József községi bíró buzgólkodása folytán artézi kutat fűrtak, mely a községre nézve valóságos áldás. Háromszáznegyvenhat méter mélyből fakad a kristálytisza kellenes ízű, egészséges ivóvíz, mely most már nélkülözhetővé teszi a Vág folyónak szennyes és élvezhetlen vizét.

Felvétel a tátraházai tüdőbetegek szanatoriumába. Ezen szanatoriumba 2 nyitrai megyei beteg részére félingyenes hely van biztosítva. A félingyenes hely napi 5 korona ápolási díj fizetendő, elnyerése iránt pedig a vármegyei tisztí főorvosnál kell folyamodni f. évi április hó 10-ig bezárólag.

Népies mintagazdaságok Trencsénmegyében létesítését engedélyezte a földmívelésügyi m. kir. miniszter a vármegyei gazdasági és erdészeti egylet fejlesztésére. Ezen minta gazdaságok célja a kisgazdák birtokain az okszerű és belterjes gazdálkodás szemléltető bemutatása. Az egyik kiszemelt birtok Marikó községben fekszik. Vajdik testvérek tulajdona s népies mintagazdasággá fejlesztéséhez tenyészállatokban, gazdasági eszközökben, istálló alakításban, trágyatelep készítésben, gyümölcsfacsemetékekben és vetőmagban államsegélykép körülbelül 1200 K. értékű, beruházás eszközöltetik. A mintagazdaság felügyeletével Balázs Manó marikói körjegyző bízott meg. A másik népies mintagazdaság Láz községben fog berendeztetni, valamivel nagyobb államsegélyvel és hasonló beruházásokkal. A birtok Jurajik András tulajdonát képezi és Bertsch Ottó m. kir. gazdasági szaktanár felügyelete alatt fog állanni.

A magyar tengerpart és Abbázia. A tavasz beálltával és nyáron a közönség tömegesen keresi fel Abbáziát, nem gondolva arra, hogy a divattá vált szokás Magyarország számára mily nagy közgazdasági kárt jelent és hogy az ellenünk zúduló ellenséges áramlatban csak az esetben vagyunk képesek állami létünket fentartani, ha minden téren összetartva, a haza kicsije és nagyja a magyar állam közgazdasági fejlődésén munkálkodik. A közérdek szempontjából szükségesnek véljük ennél fogva a hazafias magyar közönséget egy pár számadattal az említett közgazdasági kárra figyelmeztetni. 1906. évben Abbáziának 38.000 látogatója volt és e nagy kontingensből 20.000-nél többet Magyarország szolgáltatott. Fejenként csak 300 koronát számítva már

6.000.000 koronát tesz ki az összeg, mellyel ez uton a magyar közönség Ausztriát gazdagította. Ezzel szemben a sokkal előnyösebben fekvő és jobb klimatikus viszonyokkal rendelkező Cirkvenica különösen őszzel és tavasszal a magyar közönség által elhagyatva, a szép Adria hamupőjeként szerepel és az ott lévő kizárólag magyar vállalatok kitéve Abbazia nyomasztó konkurenciájának és a horvátok ellenséges indulatának, csak küzködve tudják fentartani magukat; az eléggé látogatott rövid nyári saison ugyanis a költséges modern berendezések fentartására nem elégséges. Különös hogy éppen akkor, a midőn Cirkvenica Abbaziával szemben a legnagyobb előnyökkel rendelkezik t. i. télen, őszzel és tavasszal a magyar közönség e helyet kerüli. Cirkvenicán az év ez időszakában mindig 2—3-kal melegebb van, de a hely legfőbb előnye, hogy száraz és pormentes. Az 1300 m. magas Monte Maggiore aljában fekvő Abbazia ugyanis, a hová e nagy hegy összes nedvessége leszívárog, az említett évadokban annyira nedves, hogy e helyet egy jól alapozott rheuma nélkül kevés ember szokta elhagyni. Szintén megfoghatatlan, hogy a hazafias orvosi kare körölményrel nem számolva, a magyar betegeket tömegesen Abbaziába irányítja. Ugy látszik, hogy az osztrák lapok dicshimnuszai és az abbaziai vállalatok reklámjai elég erősek, hogy a közönség szeme előtt még a Monte Maggiorét is eltüntessék. Megfelelő kényelem és jó ellátás sem hiányzik Cirkvenicán. Az elmúlt évben ugyanis 600.000 korona magyar tőkével egy új nagy magyar vállalat, a „Miramare” szálló létesült a hol olesó árak mellett a legfokozottabb igények is kielégítést nyernek. A szálló kiválóan felszerelt vizgyógyintézetrel van ellátva és gyönyörű berendezésének minden darabja a magyar ipart és műzlistét dicséri. Nem mulaszthatjuk el ez alkalommal tájékozás végett szintén kiemelni, hogy a Horvátországban szedett állami adók 60%-a a magyar kincstár javára esik és hogy Cirkvenica horvát lakossága jól felfogott saját érdekében magát a horvát tuzók politikai tüntetéseitől mindig távol tartotta. Mit ér a tulipánmozgalom, mit ér a nemzeti irány fellendülése, ha az nem tényekben, hanem csak szavakban nyilvánul meg?

A kor minden igényeinek megfelelő szoba- és templomfestési munkálatokat a legújabb módszer szerint, bármily kívánt stylben a legegyszerűbb s a legdiszesebb kivitelben, az összes szobafestészeti újdonságok érvényesítésével a legjobb minőségű anyagból, pontos kiszolgálás és mérsékelt árak mellett vállal a nagyérdemű megrendelő közönség kegyes támogatását kéri *Fülöp István* szoba és díszfestő, Nyitrán, Rév-u. 34.

Színház.

Ha Mezei színgazgató már kifejtett okokból nem méltányolja azt a jogos kívánságot, hogy vidéki színészet a művelődés tényezője legyen, jusson ez a közönség eszébe, s ne pártfogoljuk a jó darabok rovására holmi idegenből ideszakadt ocsmányságokat, mint e héten is előadásra került „Anyós” című darabot, a mely szintén csak egy eltévelyedett elme szüleménye. Sok művelt családban hallottuk már a panaszt a napirenden lévő frivol darabok ellen, s dicsérendő, hogy az ily darabtól távol maradnak, mert úgy látjuk, hogy Mezei igazgatót evvel a legérzékenyebb oldalán sújtják s a jövőre nem ignorálja kívánságaikat. És most hadd szóljon a krónikás.

Szombaton a „Sogun” Mr Chyde és Luders két felvonásos operettje került bemutatásra. Noha a burleszk ideje már rég lejárt, közönségünk mégis szívesen veszi, ha néha napján amúgy szíve szerint megkacagtatják. Ez sikerült is a jenkai társaszerzőknek. Két betétdal is volt, Zerkovitz F. és „Taps” nótája. Előbbit Ragányi, utóbbit Dénes énekelte sikerülten. A szereposztást illetőleg nincs sok hozzászólni valónk. Ragányi, „Hönny-Bönn”, kedvesen játszott, bár az iskolásleány szerepében inkább szerettük volna Molyt látni. Dénes jó „gyászos özvegy” volt. „Ti-Tu”-t Szántó János énekelte nagy ambícióval, de nem nagy hanggal. A címszerep, „Sogun”-ja bizony eléggé szánalmas figura, de Szalainál ugyancsak feje lágára esett. Szalóki „Spengl Samu”, kitűnő amerikai lámpabély király, de a „van szíve” kupléjában nagyon fukarkodott a strófákkal.

Vasárnap két előadás volt. Délután Bokor „A kis alamuszi”-ját ismételték meg. Az előadás nem volt jobb, sem rosszabb a keddénél, de igen családias hangulatban folyt le, a mihez Mac Donald úr és neje, valamint Dechateaux vicomtje is nagyban hozzájárultak.

Este a „Víg özvegy” került színre. A darabot jól ismeri színházlátogató közönségünk. Kritikáját is megírták már máskor mások is, megírtuk már mi is. Most csak a szereplőkhöz egyenkint s az előadásról általában volna néhány szavunk.

Glavari Hanna személyesítője Moly Margit, — bár különösen az első felvonásban túl fiatal s kissé naiv özvegynek tűnt fel, — valósággal remekelt. Diskrét szereplése, finoman disztigvált énekjátéka s gyönyörű hangja egészen lebilincselte a hallgatóságot, míg „Vilja dalá”-val frenetikus tapsot idézett elő. Partnere Váradi Márton „Daniló” szerepében, sajnos, mintha arra törekedett volna, hogy e hatást minduntalan lerontsa. Későbbiek kijelölését és darabos előadását, még baritonnak mondott hangja sem teszi jóvá, a mely az alsó régiókban kellemes ugyan, de a magasabb hangoknál különös, első benyomásra visszataszító.

Hétfőn Sekszpir örökszépnek ismert tragediáját láttuk, alaposan megnyirbált alakban.

Kedden a régi gárda napja volt. Milöcker zenéjét élveztük, Zell és Geneé mőkáin neveltünk. A „Koldus diák” keretében primadonna versenyt néztünk végig. Hármán voltak együtt, s a győztes — Moly. Övé a pálma! Dénes Ella is teljes hanggal vonult ki, meg is tapsolták, de nagyon, lengyel dalát. Igazán meglepett az az iskolázottság, a melylyel méltán dicsekedhetik.

Szerdán egy kifacodott agyvelő négyfelvonásos vígjátéknak elnevezett fákalmányát láttuk élénk. Szohner Antal „Anyós”-át adták. Csodálkozva kérdeztük egymástól, mi ez? Se tartalom, se cselekmény, de még szellem se, ha csak nem az a néhány rég elcsépelet otromba fogás, és már csak ki kell mondani, hülyeség az, a mivel a szerző pertraktálja a jóhiszemű közönséget.

Ezzel be is számoltunk volna erről a hétről, mert hiszen csütörtökön „Josette kisasszony a feleségem”, pénteken pedig a „Sogun” volt műsoron, mindkettőről már szoltunk. **M.**

Közgazdaság.

A gyümölcsstermés — veszedelemben.

Az 1908-ik évi gyümölcsstermés nagy veszedelemben van a hernyók miatt. Már majdnem 50 éves vagyok, s még soha se láttam annyi hernyófészket az összes gyümölcsfákon, mint ezidén Nyitra vidékén. Az ágakon visszamaradt és rajtuk lebegő száraz levelek mindegyikén hernyófészkek van, és egész hernyó-család fog kifejlődni belőlük. Ezek a levelek azért nem esnek le, mivel a lepkék rájuk tették a petéiket és azután pamutféle szákkal erősítették az ágacskához.

Annak, hogy Nyitra vidékén oly rettentően sok a hernyó-fészkek, két oka van: 1) mivel az ős, száraz és meleg léven, nagyon kedvező volt a lepkék kifejlődésére, — nem ment tönkre közülök semmi — és a peték elhelyezésére; 2) mivel e vidéken, például az ujlaki és üreghi erdőben rettentően sok hernyó volt, mely legalább 100 holdnyi erdőben a fákat teljesen lekoppasztotta úgy, hogy június végével úgy nézett ki az erdő, mint télen, vagy mintha leégett volna. A hernyó nem válogat, izlik neki tölgy-, cser-, akác-, alma-, körte, szilva-level, sőt fű is telhetetlen falánkságában. Ezen hernyókból sok lepke jött az egész vidékre, és biztosította a jövő évre a hernyó-rajokat. Ezen kívül a múlt évi június végével egy nyitrai vidéki, sok gyümölcsfával bíró községben voltam, melyben az egész gyümölcsstermést a gyűrűhernyó tönkretette, a hová fordult az ember, mindenütt ily hernyó volt. Kiszámíthatatlan kárt tett e hernyóraj úgy az erdőben, mint a gyümölcsösökben, és fog tenni.

Már most kell, sőt már kellett volna, az ágakon függő száraz leveleket leszedetni, a mit serdülő fiúk legügyesebben és olcsón tehetnek úgy, hogy leszedik ezeket a száraz leveleket mind, és tarisznyába teszik. Nem szabad sok ily levelet kézbe szedni, nehogy valamelyik kiesse a kézbe, mivel a földön is kikel a hernyó és felmegy a fára. Az ily összeszedett leveleket nem szabad eldobni, vagy szemét-dombra hányatni, hanem elégetni. E vidéken ezidén a gyümölcsfáknak egyes hajtásai a végükön annyira vannak hernyószálakkal befonva, hogy alig lehet levenni, jobb ezeket letörni, mint ott hagyni valamit belőlük, mert azon kellemetlen meglepetésnek lennénk kitéve, hogy a megmaradt fészkek-rencsokból a hernyók tavasszal kikelvén a szépen fejlődő fákat támadják meg. E száraz leveleket, vagyis hernyó-fészkeket le kell szedetni minél előbb, már most minden gyümölcsfajajdonosnak, mivel habár egyesek megteszik, de a szomszédoktól a hernyó átjön. A hatóságoknak, a hegyközségi és községi előjáró-

ságoknak már most kellene figyelmeztetni a rendeltileg előírt hernyó-irtásra; és az öröknek kötelességüké tenni, hogy tegyenek jelentéseket, hol még nincsenek a hernyófészkek leszedve. Később segítségünkre jönnek a rovarirtó madarak is, és megkeresik a még elnézett petefészkeket. E rovarirtó madarak nem kereshették meg e télen az összes hernyófészkeket, mivel ezekből rettenően sok, azokból pedig kevés van. Az éneklő és rovarirtó madaraknak, melyek kiszámíthatatlan hasznot hoznak, védelmére szükséges a mesterséges fészkekodvakat a fákra kötni nem csak télre, de tavaszra és nyárra is, hogy ott fészkelhessenek. Minden kert- és gyümölcsös-birtokost bírság alatt kellene kötelezni, hogy 5 legföllebb 10 fára egy fészkekodut számítva, ilyeneket alkalmazzon, és hagyja ott mindig s elkorhadás után pótolja. A gyümölcsfák ez idén pihentek, az 1908-ik évben nagy termést, mely sok ezer koronányi értéket képvisel, hoznának, de ismételtelen merem állítani, hogy nem lesz gyümölcs-termés Nyitra egész vidékén, ha a hernyó-fészkek minél előbb le nem szedtetnek.

Megjegyzem még, hogy a gyűrűs hernyó fészket a tapasztalatlan szedő rendszeresen elkerüli. Ez a fészkek az irónál vékonyabb ágon köröskörül van rakva és mézgaszerű anyaggal befutva. Levenni nem lehet, de az ágacskát le kell törni és elégetni. Ilyenért a kialakított napi béren kívül szívesen lehet 1—2 fillért fizetni a szedőnek. **V. A.**

1942/1908. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Nyitra r. t. város tanácsának 1907. évi 145.tü./1692. kig. sz. véghatározata értelmében a Nyitra város közönségének tulajdonát képező Kabak és Diófa alatti dülőben Csermány mellett fekvő 4509. és 4519. hrzi számmal bíró részleteknek árlejtés útján leendő **bérbeadása** végett **1908-ik évi március hó 16-án d. e. 9 órakor** a polgármester hivatalos helyiségében (Városi székház I. em. 3. sz.) **nyilvános szóbeli** versenytárgyalás fog tartatni.

A versenytárgyalásban résztvevők kötelesek 50 koronát a városi pénztárban letenni s arról szóló elismervényt a versenytárgyalást vezetőnek átadni.

A bérleményre vonatkozó feltételek a v. főjegyző hivatalos helyiségében (Városi székház I-ső emelet 7. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nyitra, 1908. évi február hó 29.

Faschler Ferenc s. k.

56. 1—1.

polgármester.

HUSZÁR ISTVÁN

könyv-, mű-, zenemű-, papir-, író- és rajzkereskedés, könyvnyomda, könyvkötészet

NYITRA, BOTTYÁN-UTCA 2.

A folyó évi január hó 28-án kibocsátott püspöki körlevélben felsorolt nyomtatványok u. m.

Házassági kötésről szóló bizonyítvány,

Eljegyzési szerződés, Hirdetési bizonyítvány,

nálam kaphatók. — Ára (egy iven 4 db.) 100 ivenként 4 kor.

54. 1—1.

TANONCNAK
jó házból való fiú azonnal felvétetik
SARLAY ADÁM fűszerkereskedésébe
Nyitra. Csak vidéki vétetik fel. (18. 6-6.)

173/1908. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Az alsó-elefánthi körjegyzőséghez tartozó községeknek 1506/907. számú határozata alapján Alsó-Elefánth községben újonnan építendő 17,000 kor. összegben előirányzott körjegyzői lak építésére ezennel árlejtés hirdettetik.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen — a vmegyeyi törvényhatósági bizottságnak jóváhagyásától feltételezeten — építésre vállalkozni szándékoznak, hogy zárt s 5% bánatpénzzel ellátott írásbeli ajánlataikat f. évi március hó 9-ig d. u. 4 óráig Alsó-Elefánth község előjáróságához küldjék meg, vagy pedig f. évi március hó 10-én délelőtt 10 órakor ugyanott személyesen jelenjenek meg.

A vonatkozó terv és költségvetés, valamint a vonatkozó feltételek az Alsó-Elefánthi körjegyzői irodában megtekinthetők.

Alsó-Elefánth, 1908. február hó 24-én.

Májeszky,
körjegyző.

55. 1-1.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank
mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előtegetad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapírokra; előad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

5. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

K. C. POPOFF
a legjobb TEA a világon.

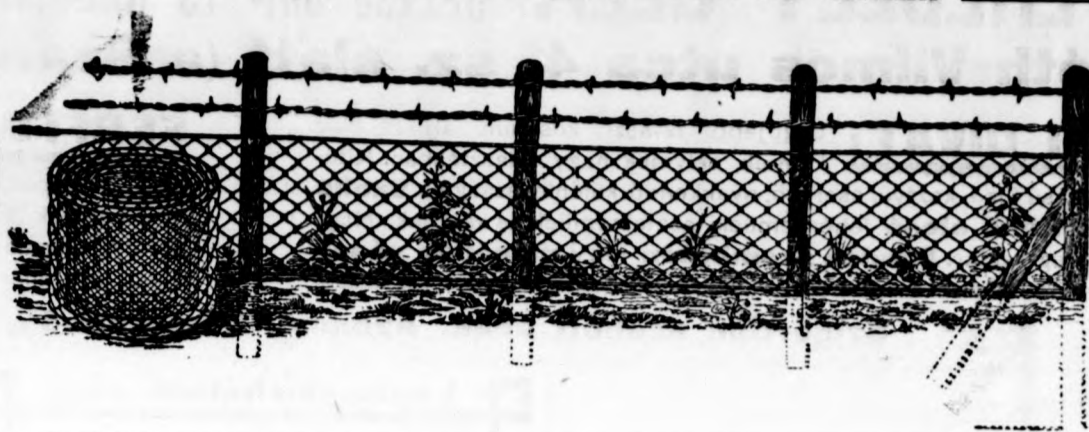
Erzsébet-u. 24. sz.

ház eladó.

Közelebbi értesítés: Nyitrai Népbankban.

*Adjon nekem is egy
Maggi-féle
ízesítő a gyenge
levesbe.*

PÁZMÁNDI JÓZSEF kerítés, sodronyfonó
és szövő-ipar üzlete
NYITRÁN, TÓTH VILMOS UTCA 32. SZÁM.

Saját készítményű gép sodrony-fonataim olesóságuknál és tartóságuknál fogva különösen alkalmasak szőlők, kertek, vadas-erdők, nyaralók park-, gazdasági épületek, kerti pavillonok, folyosók és baromfi ketrecek stb. bekerítésére. — Gyep- és virág dísz-kerítések, föld-, kavics- és köszénáthányó rosták, rezesített acél matrac-fonatok, vas-ajtók, kapuk, ablak-rácszatok, réz- és vassodrony-szövetek és fonatok gabona tisztításhoz, ugyszintén kék és zöld sodronyból ablak-légszövetek, sziták és rosták készítése.

Ajánlom továbbá a legújabb készítményű hatszögletű lyukakkal többször csavart, horganyozott (cínezett) sodrony-fonatot, melynek alsó és felső széle több szálból font sodronnyal van ellátva. Minthogy azonban ezen fonat teljesen kész állapotban utólagosan lesz horganyozva, tehát szépség és tartóság tekintetében felülmul eddig létező minden gyártmányt, és azzal az előnnyel is bír, hogy a többszörösen csavart fonat utólagos horganyozás következtében tömörebb és könnyen házilag felszerelhető.

Az összegek megállapodás szerint részletekben is törleszthetők. 51. 2-20.

Alapított 1810.

Aubertein és társa

Chalons S/M. francia pezsgő gyár.

Egyedüli főraktár Nyitra és és vidéke részére

Einzinger József

fűszer és csemege kereskedőnél, mint főraktáros ajánlja eredeti gyári árban „Fleur de Eparnay“ pezsgőt, palackját 7 koronáért.

Alapított 1810.

31. 5-14.

SEILNACHT JÓZSEF

= képfaragó, oltárepidő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ

(Nyitra megye).

Németprónal templom főoltára 1907.

Oltárok, szószékek, keresztelő-kutak, szobrok és kereszt-úti állomások stb. izléses készítése.

Régi oltárok átalakítása és díszítése.

Vázlatokat és költségelőirányzatokat díjmentesen küldök.

46. 3-24.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI
SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát. — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

VEREBÉLY GÉZA LEGNAGYOBB S FŐVÁROSI MODERN BERENDEZÉSŰ ÜRI- ÉS NŐI-DIVAT ÁRÚHÁZA NYITRÁN,

Tóth Vilmos utca 4. sz. alatt (a Szarvas-szálloda mellett)

NŐI DIVAT: Legújabb tavaszi kosztüm alj és blúz kelmék, selymek nagy választékban. Kítűnő állású fűző, keztű, esernyő, nyakkendő különlegességek. **Szolid és feltűnő olcsó** fehérműek, asztalműek és vásznak. Nagy szőnyeg-raktár. **Minden szombaton nagy maradék vásármesés olcsó árakban.**

FÉRFI DIVAT: Legújabb tavaszi kemény kalap ujdonságok. — Sétabotok, keztűk. — Esernyők. Sárcipők. Nyakkendőkben óriási választék. Megbízható férfi fehérműek. Elsőminőségű gallérok 6³/₄ cm. magasságig tucatja K 4-70 darabja 40 fill. I tct. kézelő 24 cm.-ig tucatja K 7-1 pár 60 fillér.

Szigoruan szabott árak. Azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

1520/1908. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Nyitraváros képviselőtestületének 1907. évi 165. közgy. 7599. kig. sz. véghatározatával elrendelt és Nyitravármegye törvényhatósági bizottságának 827. jkvi/20724/907. kig. sz. véghatározatával jóváhagyott, Nyitrán építendő tűzoltószertár, mászóház, kocsis lakások és istálló épületeknek vállalati úton való biztosítása végett 1908. évi március hó 14-én délelőtt 9 órakor a polgármesteri hivatalban zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A zárt írásbeli ajánlatok a kítűzött határidőig az iktató hivatalban (Városháza, I. em. 9. sz.) nyújtandók be, a melyekhez a vállalati összeg 5%-ának a városi pénztárnál történt letételéről szóló elismervény csatolandó.

A 36,000 koronában előirányzott építkezés tervei, költségvetése és vállalati feltételei a városi mérnöki hivatalban (Városháza, I. em. 6. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A hatóság fentartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra tekintet nélkül szabadon választhasson.

Nyitra, 1908. évi február hó 22.

Faschler Ferenc,
polgármester.

53. 1-1.

Szőlő-oltványokat

szállít, **fajtisztaságért jótállva** legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak ismert:

Küküllőmenti 144. 16-20.

első szőlőoltvány telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes,** Medgyes 96. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megítése előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Legmegbízhatóbb cég!

Kítűntetve az Országos Ipar-egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS
42. 4-52. CIPÉSZ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű **nagy cipőraktárát**

Továbbá ajánlja **felsőréssz készítményeit** és **bőrkereskedését** a t. cipésmester urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőröket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik. Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibásnövésű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

Hirdetmény.

Nagy mennyiségű első osztályú szokvány minőségű sima és gyökeres

Riparia-Portalis,
Rupestris-Monticola
és **Vitis-Solonis**

amerikai vadvessző, valamint ugyanily alanyra nemesített első osztályú szokvány minőségű a legjobb bor és csemege fajú

gyökeres fásoltványok

hozatnak általunk forgalomba.

Badacsonyvidéki szőlőtelep kezelősége
Tapolca (Balaton mellett).

171. 14-20.

Alapítottott
1897-ben.

Alapítottott
1897-ben.

165. 15-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe saját készítményű szücsáru **raktárát női boákban és jaknikban.**

A főtisztelendő lelkész urak részére **utazóbunda, lábzsák** nagy választékban; ezek kölesön is kaphatók vagy öregért becsérélhetők. — Raktáron tartok továbbá mindenféle kül- és belföldi **bőröket kabátbélésnek szabók részére.**

Javításokat és átalakításokat jutányos áron elvállal.

FELTŰNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

2. 52.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.